

Fremskynding av tiltak for bedre diagnostikk og behandling av diabetesdiabetes

28 – 29. november 2023 | Beograd, Serbia

Erklæring om å fremskynde tiltak for bedre diagnostikk og behandling av diabetes

1. Vi, Verdens helseorganisasjon (WHO), en spesialisert FN-organisasjon, gjennom vårt regionale kontor for Europa, og Den internasjonale diabetesføderasjonen (IDF) – Europa, en ideell paraplyorganisasjon av nasjonale diabetesforeninger, underskrivere av denne erklæringen som et resultat av det tekniske toppmøtet om fremskynding av implementering av forpliktelser for å bedre diagnostikk og behandling av diabetes, anerkjenner våre respektive roller og mandater, og går sammen for å tilby støtte til medlemsland.
2. Vi anerkjenner den betydelige innsatsen som medlemslandene har gjort for å redusere for tidlig død og for i større grad å fange opp udiagnostisert diabetes, og å bedre diagnostikk og behandling av diabetes i WHO's europeiske region.
3. Vi minner om følgende mål og forpliktelser:
 - 2030 Agenda for bærekraftig utvikling, spesielt FNs bærekraftsmål 3 delmål 4 om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med en tredjedel innen 2030, og delmål 8 om å oppnå allmenn dekning av helsetjenester;
 - Den syttifjerde Verdens helseforsamlings resolusjon 74.4 om å redusere byrden av ikke-smittsomme sykdommer gjennom å styrke forebygging og kontroll av diabetes;
 - Globale dekningsmål for diabetes innen 2030 vedtatt på den syttifemte Verdens helseforsamling;
 - Globale og europeiske handlingsplaner for forebygging og kontroll av ikke-smittsomme sykdommer
 - Ashgabat-erklæringen om forebygging og kontroll av ikke-smittsomme sykdommer i helsekontekst 2020;
 - WHO Global Diabetes Compact (Verdens helseorganisasjons globale diabetesinitiativ); og
 - for medlemslandene i EU, Europa-parlamentets resolusjon om forebygging, håndtering og bedre behandling av diabetes i EU i forbindelse med verdens diabetesdag.
4. Vi vil bemerke at til tross for disse forpliktelsene fortsetter antall mennesker som lever med diabetes i WHO's europeiske region å stige; ifølge IDF-estimerer forblir en tredjedel udiagnostisert og opptil halvparten vil kanskje ikke nå behandlingsmålene sine. Vi uttrykker bekymring over tempoet og effektiviteten i implementeringen.

5. Vi understreker rollen effektiv diabetesforebygging og behandling kan spille for å bidra til mer robuste og bærekraftige helsesystemer.
6. Vi anerkjenner de stadig økende utfordringene nasjonale helsesystemer står overfor i en «æra med permakrise» og konkurrerende prioriteringer, som flytter fokus vekk fra investeringer og kvalitetsmessig forebygging og adekvat behandling av ikke-smittsomme sykdommer som diabetes, og ber derfor om anerkjennelse av forpliktelsene som er gjort og fornyet fokus på tiltak for å fremskynde fremdriften mot de avtalte målene.
7. Vi er bekymret for virkningen av alle farer som kan hindre kontinuitet i oppfølgingen av personer som lever med diabetes og andre ikke-smittsomme sykdommer, og anerkjenner at de er blant de som er berørt i størst grad – for eksempel har personer med diabetes større risiko for å bli alvorlig syke eller dø av koronavirus (COVID-19).
8. Vi uttrykker bekymring for at antallet mennesker som lever med diabetes øker selv om noen typer diabetes kan forebygges, og vi merker oss at det økende antallet mennesker som lever med diabetes er sterkt forbundet med utilstrekkelig forebygging av risikofaktorer som ligger til grunn for diabetes, som overvekt og fedme, usunt kosthold, fysisk inaktivitet og tobakksbruk, og er knyttet til sosioøkonomisk status og påvirkningen fra sosiale, økonomiske og miljømessige helsedeterminanter.
9. Vi anerkjenner betydningen av en "alle-myndighetssektorer og alle-samfunnsområder" – tilnærming, og av involvering av interessenter og samarbeid mellom WHO, ikke-statlige aktører, som IDF, og medlemsland for å fremme nasjonale, regionale og globale planer for forebygging og kontroll av diabetes.
10. Videre anerkjenner vi betydningen av meningsfull (respektfull, verdig og rettferdig) involvering av mennesker med personlig erfaring for å forstå og løse komplekse problemer, for å utvikle, implementere, overvåke og evaluere relevante løsninger sammen.
11. Vi ønsker velkommen den ekstra verdien av samarbeid med Det europeiske diabetesforum og styrken og potensialet av partnerskap med deres medlemsforeninger.
12. Vi anerkjenner betydningen av "Forent handling for bedre helse i Europa" og av en velstandsutvikling som sikrer universell tilgang til helsetjenester av god kvalitet uten vanskeligheter, som setter mennesker i sentrum for tjenestene, og som bestreber seg på å redusere ulikhet i helse for å tette gapene i helseutfall og ikke la noen falle utenfor, som beskrevet i WHO's europeiske arbeidsprogram 2020–2025.
13. Vi anerkjenner at myndighetene kjenner til disse forpliktelsene og allerede tar viktige grep for å adressere dem, men at de stadig møter store utfordringer med implementering, og vi oppfordrer derfor medlemslandene, etter diskusjonene på toppmøtet, om å ta ytterligere grep i tråd med Verdens helseforsamlings resolusjon 74.4:
 - (1) å ta i bruk "alle-myndighetssektorer og alle-samfunnsområder - tilnærming" som setter oppnåelse av de fem diabetes- og fedmerelaterte globale frivillige målene i sentrum for resultatene;
 - (2) å øke, innenfor nasjonale tiltak på ikke-smittsomme sykdommer, prioriteten av forebygging og kontroll av diabetes, inkludert håndtering av fedme, tidlig diagnostikk, behandling, behandling og oppfølging av komplikasjoner, der man tar hensyn til nasjonale prioriteringer;

- (3) å styrke planer, lovmessige og regulatoriske tiltak, inkludert økonomiske virkemidler når relevant, med mål om å minimere påvirkningen fra de viktigste risikofaktorene for diabetes og fremme sunt kosthold og gode levevaner;
- (4) å øke bevisstheten om den nasjonale folkehelsebyrden som diabetes forårsaker, i et livsløpsperspektiv, og om sammenhengen mellom diabetes, fattigdom og sosial og økonomisk utvikling, samt forholdet mellom fedme og risikoen for å utvikle diabetes type 2;
- (5) å sikre et fortsatt fokus på å opprettholde et godt nivå på behandling og oppfølging for alle mennesker, uavhengig av COVID-19-pandemien, inkludert for mennesker som lever med diabetes, spesielt i lav- og mellominntektsland, og anerkjenne at nødvendig innsats for forebygging og kontroll av diabetes, blant annet hemmes av mangel på universell tilgang til trygge, effektive, rimelige grunnleggende helsetjenester av god kvalitet, og til legemidler, diagnostikk og tekniske hjelpemidler, samt av en global mangel på kvalifisert helsepersonell;
- (6) å sikre at nasjonale strategier for forebygging og kontroll av ikke-smittsomme sykdommer inneholder nødvendige bestemmelser for å gi mennesker som lever med diabetes grunnleggende helsetjenester av høy kvalitet, og fremmer tilgang til diagnostikk og trygge, effektive, rimelige og nødvendige legemidler av god kvalitet, inkludert insulin, orale glukosesenkende legemidler og andre diabetesrelaterte legemidler og tekniske hjelpemidler for alle mennesker som lever med diabetes, innenfor nasjonal kontekst og prioriteringer;
- (7) å styrke helsesystemer og integrerte, personsentrerte primærhelsetjenester av høy kvalitet for alle, medisinske IT-systemer, og tilstrekkelig og godt opplært og utstyrt helsepersonell, innenfor nasjonal kontekst;
- (8) å forbedre forebygging og kontroll av diabetes gjennom livsløpet gjennom å redusere påvirkbare og forebyggbare risikofaktorer for diabetes, inkludert fedme og fysisk inaktivitet, og bedre tilgang til trygg, rimelig, effektiv og grunnleggende diagnostikk, legemidler og andre relaterte helseprodukter av høy kvalitet;
- (9) å styrke helsefremming og øke helsekompetanse, inkludert gjennom tilgang til forståelig og pasientvennlig informasjon og opplæring av høy kvalitet;
- (10) å styrke overvåking og evaluering av diabetesutfall, gjennom nasjonale overvåkings- og registreringssystemer, inkludert undersøkelser, som er integrert i eksisterende nasjonale helserelaterte IT-systemer og ved å identifisere prioriteringsområder for diabetesforskning;
- (11) å fortsette å jobbe sammen, i samsvar med nasjonale og regionale juridiske rammeverk og forutsetninger, for å forbedre rapporteringen av informasjon fra leverandører av registrerte diabeteslegemidler og andre relaterte helseprodukter.

14. Som WHO's regionale kontor i Europa og IDF Europa samtykker vi til å støtte medlemsland for å øke fremdriften for å oppfylle eller overgå, der det er passende, de globale diabetesmålene for 2030:
- 80 % av personer som lever med diabetes er diagnostisert;
 - 80 % har god glykemisk kontroll;
 - 80 % av personer med diabetes har god blodtrykkskontroll;
 - 60 % av personer med diabetes som er 40 år eller eldre bruker statiner; og
 - 100 % av personer med diabetes type 1 har tilgang til rimelig insulin og egenmåling av glukose.
15. Vi anerkjenner at for at meningsfull fremgang skal skje, er det viktig å involvere alle nøkkelinteressenter, spesielt personer som lever med diabetes, og det er i denne samarbeidsånden vi fremlegger denne erklæringen.